

Datum van inontvangstneming : 08/11/2019

Zaak C-707/19

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

23 september 2019

Verwijzende rechter:

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

2 september 2019

Verzoekende partij:

K. S.

Verwerende partij:

A. B.

BESLISSING

Łódź, 2 september 2019

De Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XIII Wydział Gospodarczy (rechter in eerste aanleg, bevoegd in handelszaken Łódź, Polen; hierna: „Sąd Rejonowy”), met de volgende samenstelling:

Voorzitter **[OMISSIS]**

heeft

na behandeling **[OMISSIS]**

ter raadkamerzitting

van het beroep van **K. S.**

tegen **A. B.**

met betrekking tot het verzoek om een prejudiciële beslissing

beslist:

1. Krachtens artikel 267, onder a), van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie [OMISSIS] worden aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vragen voorgelegd:
  - a) Moet artikel 3 van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering tegen deze aansprakelijkheid (PB 2009, L 263, blz. 11) aldus worden uitgelegd dat in het kader van de „nodige maatregelen” elke lidstaat ervoor moet zorgen dat de aansprakelijkheid van een verzekeringsonderneming in het kader van de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid de dekking van alle geleden schade inhoudt, met inbegrip van de gevolgen van een schadegeval bestaande in het noodzakelijke wegslepen van het voertuig van de benadeelde naar zijn land van herkomst en de voor de betrokken voertuigen gemaakte noodzakelijke parkeerkosten?
  - b) In het geval van een bevestigend antwoord op de hierboven gestelde vraag: kan deze aansprakelijkheid op enigerlei wijze in de wetgeving van een lidstaat worden beperkt?
2. De procedure wordt geschorst overeenkomstig artikel 177, § 1, punt 3¹, van de kodeks postępowania cywilnego (wetboek van burgerlijke rechtsvordering). [Or.2]

**VERZOEK OM EEN PREJUDICIËLE BESLISSING VAN 2 SEPTEMBER
AAN HET HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE**

Omvang van de verplichting tot het regelen van de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven krachtens richtlijn [OMISSIS] 2009/103/EG [OMISSIS] van het Europees Parlement en de Raad

[OMISSIS]

[OMISSIS]

[OMISSIS] [Or.3]

II. Voorwerp van het geschil en verloop van de procedure in het hoofdgeding

II.I Op 23 januari 2017 heeft verzoeker, K. S., bij de Sąd Rejonowy [OMISSIS] beroep tegen A. B. ingesteld strekkende tot betaling van een bedrag van

14 413,78 PLN als vergoeding van de kosten voor het wegslepen van een beschadigd voertuig van het merk V., vermeerderd met de wettelijke verdragingsrente vanaf 17 april 2015, een bedrag van 14 113,78 PLN als vergoeding van de kosten voor het wegslepen van een beschadigde aanhangwagen, vermeerderd met de wettelijke verdragingsrente vanaf 17 april 2015, en een bedrag van 6 020 PLN als vergoeding van de voor de beschadigde voertuigen gemaakte parkeerkosten, vermeerderd met de wettelijke verdragingsrente vanaf 18 mei 2016. In de motivering van het beroep wordt aangevoerd dat er op 30 oktober 2014 te K. (Letland) een ongeval is gebeurd waarbij een voertuig van het merk V. en een aanhangwagen beschadigd zijn geraakt. Deze voertuigen waren **[Or.4]** eigendom van verzoeker en waren geregistreerd in Polen. Verweerder, A. B., was de verzekeraar van de veroorzaker van de schade in het kader van diens verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid. Door het ongeval zijn de voertuigen dermate beschadigd geraakt dat zij niet naar de maatschappelijke zetel van de onderneming van de benadeelde konden worden teruggebracht.

Om deze redenen heeft verzoeker moeten instaan voor de parkeerkosten van de beschadigde voertuigen ten bedrage van 6 020 PLN en de kosten voor het vervoer ervan van Letland naar Polen [OMISSIS] ten bedrage van 32 860 PLN (een nettobedrag van 16 600 PLN voor het voertuig van het merk V. en een nettobedrag van 16 260 PLN voor de aanhangwagen). Verweerder heeft zijn aansprakelijkheid voor het ongeval van 30 oktober 2014 erkend, maar heeft slechts een bedrag van 2 246,22 PLN als vergoeding van de sleepkosten voor het voertuig van het merk V. en een bedrag van 2.246,22 PLN als vergoeding van de sleepkosten voor de aanhangwagen uitbetaald. Hij heeft geweigerd de parkeerkosten ten bedrage van 6.020 PLN terug te betalen.

- II.2** In zijn verweerschrift heeft verweerder, A. B., geconcludeerd tot volledige verwerping van het beroep. In zijn motivering heeft hij aangegeven dat hij krachtens het Letse recht, waarbij zijn aansprakelijkheid als verzekeraar wordt geregeld, uitsluitend verplicht is tot vergoeding van de sleepkosten op het grondgebied van de Republiek Letland en dat hij de parkeerkosten alleen dient terug te betalen indien deze verband houden met een strafrechtelijke of een andere procedure.

III. Toepasselijke bepalingen

III.1 Unierecht

Richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen

aanleiding kan geven en de controle op de verzekering tegen deze aansprakelijkheid [OMISSIS]

Overweging 2: De verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven (motorrijtuigenverzekering) is van bijzonder groot belang voor Europese burgers, of zij verzekeringnemers zijn of slachtoffers van een ongeval. Zij is tevens van grote betekenis voor verzekeringsondernemingen omdat de motorrijtuigenverzekering een aanzienlijk deel van het schadeverzekeringsbedrijf [Or.5] in de Gemeenschap vormt. Daarnaast heeft de motorrijtuigenverzekering gevolgen voor het vrije verkeer van personen en voertuigen. Een van de hoofddoelstellingen van het communautaire optreden op het gebied van financiële diensten dient derhalve een versterking en consolidering van de interne markt op het gebied van motorrijtuigenverzekering te zijn.

Overweging 3: Iedere lidstaat moet de dienstige maatregelen treffen opdat de wettelijke aansprakelijkheid met betrekking tot de deelneming aan het verkeer van voertuigen die gewoonlijk op zijn grondgebied zijn gestald, door een verzekering is gedekt. De dekking van de schade en de voorwaarden van deze verzekering worden in deze maatregelen vastgesteld.

Artikel 3

Verplichte motorrijtuigenverzekering

Iedere lidstaat treft, onverminderd de toepassing van artikel 5, de nodige maatregelen opdat de wettelijke aansprakelijkheid met betrekking tot de deelneming aan het verkeer van voertuigen die gewoonlijk op zijn grondgebied zijn gestald, door een verzekering is gedekt.

De dekking van de schade alsmede de voorwaarden van deze verzekering worden in de in de eerste alinea bedoelde maatregelen vastgesteld.

Iedere lidstaat treft de nodige maatregelen opdat door de verzekeringsovereenkomst eveneens worden gedekt:

- a) de schade die is veroorzaakt op het grondgebied van de andere lidstaten, overeenkomstig de in deze staten geldende wettelijke regelingen;
- b) de schade waarvan onderdanen van de lidstaten het slachtoffer kunnen zijn op het traject dat een rechtstreekse verbinding vormt tussen twee gebieden waar het Verdrag van toepassing is, wanneer er geen nationaal bureau van verzekeraars bestaat voor dat traject. In dat geval wordt de schade gedekt overeenkomstig de nationale wetgeving inzake de verplichte verzekering die geldt in de lidstaat op het grondgebied waarvan het voertuig gewoonlijk is gestald.

De in de eerste alinea bedoelde verzekering dekt zowel materiële schade als lichamelijk letsel.

Artikel 5

Afwijking van de verplichting tot het afsluiten van een verzekering voor voertuigen [Or.6]

1. Iedere lidstaat kan afwijken van de bepalingen van artikel 3 ten aanzien van publiekrechtelijke of privaatrechtelijke natuurlijke of rechtspersonen, van wie door deze staat een lijst wordt opgemaakt, die aan de andere lidstaten en aan de Commissie wordt toegezonden.

De lidstaat die aldus van artikel 3 afwijkt, neemt de nodige maatregelen ter verzekering van de schadeloosstelling van de schade veroorzaakt op zijn eigen grondgebied en op het grondgebied van de andere lidstaten door aan deze personen toebehorende voertuigen.

Deze staat wijst met name de instantie of het orgaan aan in het land waar het ongeval heeft plaatsgevonden, die, of dat, overeenkomstig de wettelijke voorschriften van deze staat, is belast met de schadeloosstelling van de benadeelden, in het geval dat artikel 2, onder a), niet van toepassing is.

Hij zendt de Commissie de lijst van personen die zijn vrijgesteld van een verplichte verzekering, alsook van de instanties of organen die verantwoordelijk zijn voor de schadeloosstelling.

De Commissie publiceert de lijst.

2. Iedere lidstaat kan afwijken van de bepalingen van artikel 3 ten aanzien van bepaalde typen voertuigen of bepaalde voertuigen met een speciale kentekenplaat, waarvan door deze staat een lijst wordt opgemaakt, die aan de andere lidstaten en aan de Commissie wordt toegezonden.

In dat geval dragen de lidstaten er zorg voor dat de in de eerste alinea bedoelde voertuigen op dezelfde wijze worden behandeld als voertuigen die niet voldoen aan de verzekeringsverplichting als bedoeld in artikel 3.

IV.1 Lets recht

Wet op de verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid van eigenaars van voertuigen in het wegverkeer (Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums)

Artikel 28: Onder de kosten voor het wegslepen van een voertuig of van de overige onderdelen ervan wordt verstaan de kosten voor het wegslepen van het voertuig of de overige onderdelen ervan van de plaats van het verkeersongeval naar de woonplaats van de eigenaar of van de bevoegde gebruiker, die het

voertuig ten tijde van het ongeval bestuurde, dan wel naar de plaats op het grondgebied van de Republiek Letland waar het voertuig zal worden hersteld. Indien het als **[Or. 7]** gevolg van een strafrechtelijk onderzoek of om enige andere reden noodzakelijk is het voertuig of de overige onderdelen ervan op een parkeerterrein te stallen, omvat de schade tevens de kosten voor het wegslepen van het voertuig of de overige onderdelen ervan naar een geschikt parkeerterrein en de vergoeding van de parkeerdiensten.

V. Uiteenzetting van de twijfels van de verwijzende rechter over de uitlegging van bepaalde Unierechtelijke bepalingen en van het verband dat deze rechter legt tussen deze bepalingen en de op het hoofdgeding toepasselijke nationale regeling

V.1 In de onderhavige zaak zijn bij de verwijzende rechter twijfels gerezen over de vraag in hoeverre artikel 3 van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad [OMISSIS] de lidstaten verplicht ervoor te zorgen dat de wettelijke aansprakelijkheid voor schade waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven, door een verzekering wordt gedekt. De vraag luidt of dit artikel aldus moet worden uitgelegd dat de door iedere lidstaat getroffen „nodige maatregelen” ertoe dienen te strekken dat er in het kader van een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering wordt voorzien in dekking voor alle geleden schade, met inbegrip van de kosten voor het wegslepen van het voertuig naar het land van herkomst van de benadeelde en van de voor de voertuigen gemaakte parkeerkosten. In geding is derhalve de vraag of artikel 28 van de Letse wet op de verplichte verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid van eigenaars van voertuigen in het wegverkeer derhalve niet in strijd is met artikel 3 van die richtlijn.

V.2 In de onderhavige zaak is het toepasselijke recht vastgesteld op basis van het Verdrag inzake de wet welke van toepassing is op verkeersongevallen op de weg, opgemaakt te 's-Gravenhage op 4 mei 1971. Volgens dit verdrag is het toepasselijke recht het nationale recht van de staat waar het ongeval zich heeft voorgedaan, in dit geval dus het recht van de Republiek Letland. Hoewel de zaak krachtens het Letse recht moet worden beslecht, is het evenwel van belang de relevante bepalingen van het Unierecht in aanmerking te nemen.

V.3 Artikel 3 van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 verplicht de lidstaten om in hun **[Or.8]** nationale rechtsorde een algemene verplichting tot verzekering van voertuigen op te nemen. In dit artikel wordt evenwel niet gespecificeerd in hoeverre elke lidstaat ervoor moet zorgen dat de schade als gevolg van de deelneming aan het verkeer van motorvoertuigen wordt gedekt dooreen dergelijke verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid. In artikel 3, tweede [alinea], wordt alleen gespecificeerd dat de dekking van de schade alsmede

de voorwaarden van deze verzekering in de in de eerste alinea bedoelde maatregelen („nodige maatregelen”) worden vastgesteld.

- V.4** In zijn rechtspraak heeft het Hof herhaaldelijk (zie arrest van 11 juli 2013 in zaak C-409/11 www.curia.europa.eu) benadrukt dat voor de uitlegging van een Unierechtelijke bepaling niet alleen rekening moet worden gehouden met de bewoordingen ervan, maar ook met de context en de doelstellingen die de regeling waarvan zij deel uitmaakt, nastreeft. Gelet op de algemene bewoordingen van artikel 3 van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad, moet de omvang van de op de lidstaten rustende verplichting dus worden uitgelegd in het licht van de context en de doelstellingen van deze bepaling.
- V.5** De uitleggingsproblemen en de twijfels worden nog verergerd doordat artikel 3 van de richtlijn gebruikmaakt van de term „nodige maatregelen”, welke, gezien de algemene betekenis ervan, op verschillende manieren kan worden geïnterpreteerd. Daarbij is tevens de terminologie die wordt gebruikt in de verschillende taalversies van de richtlijn van belang. De Engelse tekst luidt namelijk: „Each Member State must take all appropriate measures to ensure that civil liability in respect of the use of vehicles normally based in its territory is covered by insurance.” De Engelse versie van de richtlijn en de term „all appropriate measures” wijst dan ook op een grotere vastberadenheid. Artikel 3 van de richtlijn in de Franse taalversie geeft blijk van nog een grotere doelbewustheid. Deze bepaling luidt namelijk: „Chaque État membre prend toutes les mesures appropriées, sous réserve de l’application de l’article 5, pour que la responsabilité civile relative à la circulation des véhicules ayant leur stationnement habituel sur son territoire soit couverte par une assurance.”. De in de Franse versie gebruikte term „toutes les mesures appropriées” lijkt er dus op te wijzen dat moet worden nagegaan welke maatregelen volstaan ter verwezenlijking van de doelstelling van de richtlijn en van het beginsel van volledige schadeloosstelling, waarbij de lidstaat alle daartoe nodige middelen dient aan te wenden. In vergelijking met deze taalversies bevat de Poolse tekst („wszelkie stosowne środki”) de minst dwingende handelingsverplichting, met dien verstande dat de draagwijdte van de aansprakelijkheid van verzekeringsondernemingen in het Poolse recht wordt uitgebreid [**Or.9**] door de rechtspraak van de gewone rechtbanken en de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen).
- V.6** In overweging 2 van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad [OMISSIS] wordt het belang van de regelgeving benadrukt en wordt erop gewezen dat een van de hoofddoelstellingen van het communautaire optreden de versterking en consolidering van de interne markt op het gebied van motorrijtuigenverzekering is. De nationale wetgeving van de lidstaten moet er volgens de verwijzende rechter dus voor zorgen dat slachtoffers van ongevallen op dezelfde wijze worden behandeld, ongeacht de plaats in de Europese Unie waar het ongeval zich heeft

voorgedaan. Het lijkt er namelijk op dat de Europese wetgever de bedoeling heeft gehad het vrije verkeer van voertuigen en personen te versterken, wat zou pleiten voor een uitlegging van het Unierecht die de lidstaten ertoe verplicht de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid aldus te regelen dat deze alle geleden schade dekt, dat wil zeggen ook de kosten voor het wegslepen van het voertuig naar het land van herkomst van de benadeelde.

- V.7** In lidstaten zoals de Republiek Polen wordt benadrukt dat de verplichting van verzekeraars om geleden schade te vergoeden, moet worden nagekomen overeenkomstig het beginsel van volledige schadeloosstelling. Volgens de Poolse rechtspraak en rechtsleer heeft de benadeelde derhalve het recht om van de verzekeraar een vergoeding te eisen voor alle geleden schade in verband met het schadebrengende feit en voor alle voordelen die hij zou hebben verkregen indien dit feit zich niet had voorgedaan.
- V.8** De verwijzende rechter merkt op dat artikel 3, [vierde alinea], van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad bepaalt dat de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid zowel materiële schade als lichamelijk letsel moet dekken. Het lijkt geen twijfel dat de door de benadeelde gemaakte kosten voor het wegslepen en het parkeren van zijn voertuigen materiële schade als gevolg van een schadebrengend feit vormen. Het bestaan van een oorzakelijk verband lijkt derhalve evident. Het aanhangige rechtsgeding beperkt zich in dit geval tot de uitlegging van de wettelijke bepalingen. De voorgaande overwegingen leiden dus tot de conclusie dat een letterlijke uitlegging van artikel 28 van de Letse wet [OMISSIS] mogelijkwijs niet verenigbaar is met de bewoordingen en het doel van artikel 3, [vierde alinea], van de richtlijn, aangezien deze kan leiden tot een situatie waarin een verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid niet voorziet in dekking voor materiële schade die als gevolg van een schadebrengend feit is geleden. Alvorens een verzoek om een prejudiciële beslissing in te dienen heeft de verwijzende rechter tevens de beschikbare informatie over de praktijk van de Letse rechtbanken en over hun uitlegging geraadpleegd. Daartoe is het Letse ministerie van Justitie verzocht informatie over de uitlegging te verstrekken en is het deskundigenadvies [OMISSIS] van G. L. ingewonnen op 7 juni 2019. Daarin is de restrictieve uitlegging van artikel 28 van de Letse wet bevestigd [OMISSIS].
- V.9** De opvatting dat de door iedere lidstaat genomen „nodige maatregelen” ertoe dienen te strekken dat ook de schade die is geleden in verband met het wegslepen van een voertuig naar het land van herkomst van de benadeelde en de gemaakte noodzakelijke parkeerkosten worden gedekt door de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid, wordt tevens ondersteund door de bewoordingen van artikel 5 van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad [OMISSIS], waarin ten aanzien van bepaalde natuurlijke of rechtspersonen wordt voorzien in afwijkingen van de verplichting tot het afsluiten van een verzekering voor voertuigen. Zelfs in

een dergelijke situatie dient een lidstaat maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat er een vergoeding wordt betaald voor de materiële schade die of het lichamelijke letsel dat op zijn grondgebied of op het grondgebied van een andere lidstaat wordt veroorzaakt door de voertuigen van dergelijke personen.

V.10 Volgens de verwijzende rechter leiden deze overwegingen mogelijkwerwijs tot de conclusie dat de uitlegging van artikel 28 van de Letse wet, volgens welke de aansprakelijkheid van verzekeringsondernemingen wordt beperkt, gevolgen kan hebben die onverenigbaar zijn met de doelstellingen van richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad [OMISSIS]. Dit zou namelijk betekenen dat een in een andere lidstaat gevestigde benadeelde de mogelijkheid wordt ontnomen een vergoeding te verkrijgen voor de materiële schade die hij heeft geleden als gevolg van het wegslepen van zijn voertuig naar zijn plaats van vestiging en de noodzakelijke parkeerkosten op het grondgebied van de andere lidstaat. Dit vraagstuk moet worden behandeld in het kader van de te nemen prejudiciële beslissing over het bij de verwijzende rechter aanhangige geding en is bepalend voor de legitimiteit van de verdere procedure in deze zaak.